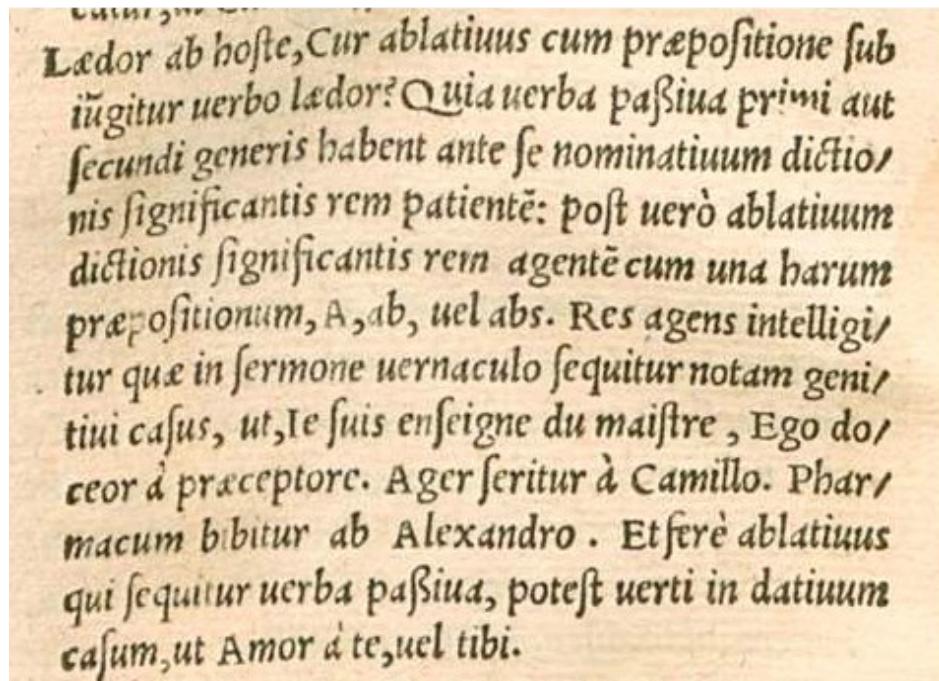

Principales caractéristiques de la langue latine

1 – Grammaires latines du XVIe siècle :
Buchanan / Linacre, *Rudimenta Grammatices*, édition 1542.

« La pointe d'un couteau » :

Omne nomen appellatiuum potest construi cum genituo dictionis sequentis, quae quidem habeat ante se genitiui notam ; vt « La pointe d'un couteau », « Mucro cultelli ».

2 – Syntaxe :

Formes surcomposées :

1529, Térence :

Præterea non modo verba plurima, et expositiones, sed etiam integræ paginæ, quæ prius inuersæ, et suo loco motæ fuerant, in sedes proprias reuocatae sunt.

1554, Commentaire aux Psaumes de Bucer :

quantaque supplicia, et quam parata perpetuo illorum improbitati fuerint : quanta denique resipiscentibus et Domini misericordiam implorantibus clementia, bonitas, ac mansuetudo parata sit, doctissime, grauissimeque concionatur :

1553, commentaire aux Evangiles, à propos de Rabelais :

Quod si is de Christo Iesu pure et pie, et grauiter, vt ipsius maiestate dignum est, loquutus esset, non hanc impunitatem licentiamque obtineret, sed iampridem ipse cum suis libris crematus vstulatusque fuisse.

1540, Bible :

Tum enim virorum doctissimorum consilium fuit, vt ea lectio quæ in vetustissimis illis exemplaribus inuenta fuisset, si cum hebraicis Veteris testamenti codicibus, aut Græcis Noui testamenti libris consentiret (concordait), excuderetur (soit imprimée) : ne variis et diuersis lectionibus margines occupatae essent.

- « après avoir » :

Robert Estienne, 1531, *Thesaurus linguae latinæ*

*Dictiones aliquot, quas post **absolutum opus** nobis excidisse deprehendimus*

Charles Estienne, 1536, *Seminarium*

*post **absolutam hortuli nostri descriptionem***

1539, *De re hortensi*

Et quando hæ quidem vel maceriis, vel viuis sepibus instrui solent : post eas explicatas, vobis herbas proponimus

1551, Lettres de Pierre Bunel

cum Bayfio in Galliam post longam legationem absolutam, protinus redeundum esse intelligit.

- emplois de suus.

Robert Estienne, 1528, Bible :

*[Saepe affiximus] Præfationes prophetis minoribus præpositas, integratæ **suæ** restitutas leges, indicato loco unde desumptæ sint ex Hieronymo, præter paucas incerti auctoris.*

Même expression 1531 *Thesaurus linguae latinæ* : vt Calepini dictionarium, iuxta posteriorem ipsius authoris recognitionem, **suæ** integratæ restituerem.

Charles Estienne, 1539, *Seminarium* :

*Non parum enim est, aurigæ aut nauclero **suæ artis** peritissimo, currum, nauem, vitam denique suam commisisse.*

Charles Estienne, 1555, Cicéron (et même expression en 1556, *Thesaurus Ciceronis*) :

Verum non est Ciceronis diuitiarum in solis dictionibus constituenda ratio : bona enim earum portio, ad sententiarum grauitatem, alia ad sui temporis historiam, ac rursus alia ad bonarum artium cognitionem pertinet.

Robert Estienne 1548, *Thesaurus linguae sanctæ* :

*daturi tandem (si te horum lectione delectari audierimus) eiusdem in **suam** Veteris testamenti ex Hebræo versionem annotationes, quas ipsius manu descriptas apud nos et tua et authoris ipsius causa diligenter asseruamus.*

1553, commentaire aux Evangiles :

*sed intra quos montes plus reperi humanitatis, simplicitatis ac pietatis, quam inter illos Theologos, maiorem vero agnitionem ac gratitudinem **erga suum creatorem** quam inter eos qui sub habitu ouium simplicium malitiose homines abducunt a vero timore Dei, creaturasque impediunt quominus **ad suum creatorem** per Iesum Christum accedant.*